

РЕПУБЛИКА СРПСКА
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

ОПШТИНА ТЕСЛИЋ
НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ
ОПШТИНСКА УПРАВА - Одјељење за привреду и пољопривреду

Карађорђева бр. 18 Теслић Тел.: +387(0)53/411-500 факс: 053/411-541
www.opstinaleslic.com

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
о ефектима реализације мјера подстицаја у привреди у 2018.
години

Теслић, март 2019. године

У в о д

На основу програма рада Скупштине општине Теслић за 2018. годину („Службени гласник општине Теслић“ број 10/18), предвиђено је да се Скупштини општине Теслић достави Информација о ефектима реализације мјера подстицаја у привреди у 2018. години.

Општина Теслић је у периоду 2015-2018. година издвојила значајна буџетска средства усмјерена на смањење незапослености, а иста су реализована кроз различите мјере подстицаја.

Први значајан пројекат подстицаја реализован из буџета Општине односи се на директан подстицај производним привредним субјектима за запошљавање нових радника евидентираних на евиденцији 333 РС Биро Теслић у износу од 5.000,00 КМ по једном радном мјесту. Кроз овај вид подстицаја крајем 2015. и почетком 2016. године потписани су уговори са осам привредних субјеката који су у радни однос примили 189 радника, а за ову намјену у буџету је обезбјеђено 945.000,00 КМ. Током 2018.године у потпуности је реализована исплата задње транше по потписаним уговорима.

У наставку је представљена анализа ефеката стимулативних мјера реализованих кроз додјелу финансијског подстицаја из буџета Општине као и пројеката који су имали/имају за циљ смањење незапослености, а који су финансирани од стране међународних организација уз суфинансирање из буџета Општине.

Реализација подстицајних средстава

Скупштина општине Теслић је на сједници одржаној дана 28.09.2017. године донијела Одлуку о стимулативним мјерама и условима додјеле подстицајних средстава за запошљавање и samozapošljavanje незапослених лица („Службени гласник општине Теслић“ број 8/17), којом су дефинисани намјена, услови и начин остваривања права на подстицајна средства, врста и висина подстицајних средстава, поступак одобравања, начин провођења надзора намјенског коришћења, као и потребна документација. Према одредбама Одлуке подстицајна средства додјељују се путем јавног позива који се расписује најкасније у року од 60 дана од дана усвајања буџета Општине Теслић. Релаизација поменуте одлуке у 2018. години није извршена, односно није било јавног позива за додјелу подстицајних средстава.

Буџетом Општине Теслић за 2018. годину средства за подстицаје привреди планирана су у износу од 200.000,00 КМ. Укупна реализација ових средстава износила је 108.894,00 КМ. Утрошак наведених средстава односио се на:

- Исплата посљедње транше по уговорима о додјели подстицајних средстава из 2016. године (уговори потписани у 2016. години на период од двије године) у износу од 77.500,00 КМ,

- Суфинансирање пројекта МаркетМаекерс – исплата друге транше по уговорима потписаним у 2017. години у износу од 6.000,00 КМ,
- Суфинансирање пројекта WHAM у износу од 3.000,00 КМ,
- Суфинансирање пројекта МЕГ – економска компонента, исплата прве транше по уговорима у износу од 12.180,00 КМ,
- Закуп штанда и учешће привредних субјеката из Теслића на међународном сајму привреде у Тешњу у износу од 3.714,00 КМ,
- Уплата прве рате за процес БФЦ ресертификације у износу од 6.500,00 КМ.

Кроз процес реализације пројеката међународних донатора суфинансираних од стране буџета Општине Теслић за различите видове подстицаја привреди током 2018. године обезбјеђено је укупно 277.184,42 КМ, и то:

- Пројекат Партнерством до нових радних мјеста ILO – Међународна оорганизација рада директни подстицаји новом запошљавању у износу од 156.000,00 КМ,
- Пројекат Партнерством до нових радних мјеста ILO – Међународна организације рада, дио пројекта усмјерен на преквалификације, доквалификације и оспособљавање незапослених лица за рад у металном, дрвном и пољопривредном сектору у укупном износу од 67.800,00 КМ,
- Пројекат ППМГ/ USAID намјењен запошљавању жена припадница маргинализованих група – рефундација средстава за пет мјесеци реализације пројекта у 2018. години у износу од 13.184,42 КМ,
- Пројекат МЕГ - Пројекат јавне грант шеме подстицаја привреди исплата прве транше 12.000,00 КМ,
- Пројекат WHAM (USAID) усмјерен на преквалификацију/доквалификацију радне снаге и сертификацију привредних субјеката у износу од 28.200,00 КМ.

Ефекти додјеле подстицајних средстава

Одсјек за привреду у сарадњи са Одсјеком за локални економски развој и европске интеграције активно прати све јавне позиве домаћих и међународних донатора усмјерених на смањење незапослености, јачање привредних капацитета и едуковање и оспособљавање радне снаге. Током 2018. године окосница финансирања подстицаја привреди су била средства донатора са укупним учешћем од 71,8%. У наставку информације дат је преглед ефеката који су остварени ангажовањем финансијских средстава буџета Општине и донаторских средстава током 2018. године у укупном износу од 386.078,42 КМ.

1. Директни подстицаји Општине према Одлуци о додјели подстицаја из 2015. и 2016. године

Општина Теслић је расписала јавни позив за додјелу подстицајних средстава у складу са Одлуком Скупштине општине Теслић у мају 2014. и априлу 2015. године. Закључивање уговора са послодавцима који су се успјешно квалификовали на расписани јавни позив извршено је у јулу 2015., новембру 2015. и фебруару 2016. године. Укупна планирана ангажованост финансијских средстава (у складу са уговорима) износила је 945.000,00 КМ¹. Одобрена средства подстицаја исплаћивана су у три транше од којих је за три корисника задња транша доспјевала у 2019. години и исплаћена у укупном износу од 77.500,00 КМ. Примјеном ове врсте подстицаја у периоду 2015-2016. године запослено је 189 нових радника, што представља директни ефекат ових мјера. Веома је битно да је код већине послодаваца који су остварили подстицај по овом основу број радника повећан у периоду трајања уговора. Наиме, број постојећих радника увећан за број новопријављених радника за чије запослење је Општина обезбједила подстицајна средства при потписивању уговора код свих послодаваца био је 736, док је по истеку уговорног периода од двије године овај број био 825, што је повећање од 12,2%. Усвајањем нове Одлуке о условима додјеле подстицајних средстава за запошљавање и самозапошљавање незапослених лица у 2017. години Општина Теслић је исказала своју опредјељеност да и у наредном периоду путем ове мјере учествује у рјешавању проблема незапослености, али и пружања финансијске помоћи привредницима. Међутим, реализације ове Одлуке није било током 2018. године, а за потпуно испуњење плана рада Одсјека за привреду који је дефинисан Стратегијом развој и Планом имплементације стратешких пројеката и мјера за 3 године, неопходно је да се у 2019. години ова Одлука реализује, односно изврши њена промјена у складу са постојећим условима на тржишту рада.

2. Пројекат Међународне организације рада – Партнерством до нових радних мјеста

У јуну 2017. године у оквиру партнерства са УГ „Нешто више“ као главног апликанта на Пројекту, започета је реализација пројекта Међународне организације рада ILO вриједности 434.415,27 КМ (учешће општине 42.282,59 КМ кроз контрибуцију плата 2 службеника ангажована на реализацији Пројекта и 1.528,00 КМ УГ „Нешто више“ Сарајево). Пројекат је захтјевао успоставу ЛПЗ – Локалног партнерства за запошљавање, односно обавезно партнерство са образовном институцијом (СМШ „Никола Тесла“ Теслић), Заводом за запошљавање РС Биро Теслић, невладиним сектором („Интерфоб“ Бања Лука) и привредним субјектима из области металне и дрвне индустрије. Реализацијом овог пројекта планиране су обуке 80 незапослених лица за различита занимања из

¹ Укупан износ исплаћених средстава износио је 940.000,00 КМ из разлога што један од корисника није испоштовао уговорне обавезе о броју радника током читавог уговорног периода што је утврђено током контроле те му за једног радника није исплаћен подстицај у износу од 5.000,00 КМ.

области металопрерађивачке и дрвне индустрије и пољопривреде, запошљавање 38 незапослених радника те креирање подстицаја за привредне субјекте за запошљавање у износу од 3.000,00 КМ по радном мјесту. Средства за подстицаје су обезбјеђена у фонду Пројекта, а додјела подстицајних средства извршена је у 2018. години. Током реализације Пројекта начињене су одређене измјене којима је разлог недостатак заинтересованих незапослених лица из области металне и дрвне индустрије, а за којима је постојала потреба послодаваца, те се приступило проширењу обука на сектор пољопривреде. Индикатори успјешности Пројекта, односно директни ефекти на Општину Теслић огледају се у:

- спроведене обуке за незапослена лица за занимања: заваривач (10), цнц оператер за дрво (8), цнц оператер за метал (4), металоглодач (4), монтер ЛЕД расвјете (6), укупно 32 полазника окончала обуке;
- спроведене обуке за незапослена лица из области пољопривредне производње (предавања из пет различитих области укључујући економске параметре пољопривредне производње и обуке израде бизнис планова) за укупно 62 незапослена лица, од чега је њих 48 стекло услове (присуство свим предавањима) за кандидовање бизнис планова за додјелу подстицаја;
- седам привредних субјеката испунило услове јавног позива и запослило 26 незапослених лица која су прошла обуке и остварило право на подстицај по запосленом раднику у износу од 3.000,00 КМ. Према полној структури запослене су четири особе женског пола и 22 мушког, према старосној структури запослено до 30 година 18 лица, до 40 година четири лица и преко 40 година четири лица, према образовној структури запослена два лица са ВСС, 14 лица са ССС и 10 лица са КВ-НК степеном стручне спреме.
- Регистровано 26 комерцијалних пољопривредних газдинстава, односно 26 незапослених лица извршило самозапошљавање у области пољопривредне производње. Према полној структури запослено 14 особа женског пола и 12 мушког, према старосној структури до 30 година двије особе, до 40 година седам особа и преко 40 година 17 особа.
- Кроз Пројекат набављена и ЦНЦ машина за дрво вриједности 7.800,00 КМ за практичну наставу ученика у СМШ „Никола Тесла“ Теслић.
- Формирано Локално партнерство за запошљавање које дјелује као мјешовито тјело састављено од јединице локалне самоуправе, образовних институција, невладиног сектора и привредника, а чији је задатак осигурати учешће партнера у процесу планирања, реализације и заговарања политике развоја људских потенцијала доприносећи стварању, развоју, програмирању и праћењу докумената с наведеног подручја на нивоу општинских програма и пројеката. Формирањем овог тијела и његовим повезивањем са ЛПЗ из других општина како у БиХ тако и у иностранству (конкретно Хрватска, Бродско-посавска жупанија) створени су предуслови за учествовање у другим пројектима међународних донатора који као један од услова за учешће у пројектима захтјевају постојање овог тијела.

Директна корист Општине Теслић исказана у финансијским примицима кроз овај Пројекат износила је 231.800,00 КМ.

3. Пројекат ППМГ/УСАИД

У мају 2017. године потписан је уговор и започета реализација пројекта Фонд ППМГ/УСАИД вриједности 90.000,00 КМ (учешће Општине 45.000,00 КМ) којим је уговорена реализација 18 нових радних мјеста у женском предузетништву од чега 15 у пољопривреди, 2 у услужним дјелатностима и 1 у области образовања (појединачни подстицај 5.000,00 КМ по бизнис плану). Свих 18 корисница Фонда припадају маргинализованим, незапосленим групама и то: жене млађе од 30 година, жене из руралних подручја, мајке са дјецом са инвалидитетом и посебним потребама. Фонд је функционисао по принципу рефундације утрошених средстава на мјесечном нивоу и са 31.12.2017. године из Фонда је укупно реализовано 71.815,58 КМ. Све кориснице су на мјесечном нивоу достављале доказе о извршеним уплатама пореза и доприноса. До маја 2018. године када је Пројекат окончан исплаћено је укупно 13.184,42 КМ, свеукупно 85.000,00 КМ.²

4. Пројекат МаркетМакерс

У јуну 2017. године Потписан уговор и започета реализација пројекта Маркетмакерс вриједности 20.000,00 КМ (учешће Општине 10.000,00 КМ) којим је реализовано 5 нових радних мјеста у подручју пословних услуга, у оквиру чега је дошло до оснивања двије нове предузетничке дјелатности (појединачни подстицај 4.000,00 КМ по радном мјесту). У оквиру пројекта запослено је 5 младих особа до 35 година старости од чега једна особа са ВСС, 3 жене и 2 мушкарца. Циљ пројекта је развој пословних услуга, посебно орјентисаних ка извозу, што је веома слабо развијено привредно подручје, посебно у мањим срединама. Прва транша исплате у износу од 14.000,00 КМ исплаћена у 2017. години, а друга у износу од 6.000,00 КМ у првом кварталу 2018. године након извршене контроле кориштења подстицаја. Сва лица за чији радни ангажман је остварено право на подстицај налазила су се у радном односу и на крају 2018. године.

5. Пројекат МЕГ - Пројекат јавне грант шеме подстицаја привреди

У оквиру пројекта МЕГ, подржаног од стране УНДП, дефинисана је линија подстицаја у привреди и у складу са оствареним напретком Општине током 2017. Године, а према критеријумима које је дефинисао Пројекат, МЕГ је одобрио износ од 40.000,00 КМ за овај Фонд. Укупан износ Фонда је 80.600,00 КМ, учешће Општине 40.600,00 КМ. Одсјек привреду уз сагласност Начелника Општине је доставио пројектни приједлог којим је предвиђено стицање првог радног

² Исплаћено за 5.000,00 КМ мање пошто једна од корисница није успјела да до почетка 2018. године региструје своју дјелатност (праоница и вулканизерска радња за теретни програм) те је уговор раскинут.

искуства за лица са ВСС, исти је прихваћен, а реализација пројекта отпочела је у јуну 2018. године потписивањем уговора са УНДП и расписивањем јавног позива. Додјела подстицајних средстава има за циљ стицање радног искуства и компетенција за лица са високом стручном спремом у циљу њиховог лакшег запослења и смањења незапослености на општини Теслић. На јавни позив пријавило се укупно 12 апликаната, од чега 9 приватних привредних субјеката, једно акционарско друштво и двије јавне установе. Уговори су потписани са укупно 11 апликаната са обавезом да закључе уговоре о стручном усавршавању/приправничком оспособљавању са 13 лица са ВСС евидентираних на евиденцији 333 РС Биро Теслић. Појединачни износ подстицаја по ангажованом лицу износи 6.200,00 КМ, а исти покрива нето накнаду ангажованом лицу у износу од 400,00 КМ и уплату обавезних доприноса на ову врсту уговора за свих 12 мјесеци ангажмана. Исплата средстава врши се у три транше, од којих је прва транша исплаћена по потписивању уговора и достави доказа о испуњености уговорних обавеза у укупном износу од 24.180,00 КМ. Први ефекат овог подстицаја огледа се у ангажману 13 лица са ВСС без радног искуства у струци у циљу стицања знања и неопходних вјештина за улазак на тржиште рада, а крајњи ефекти биће видљиви по окончању пројекта крајем 2019. године када ће бити сумирано колико је ових лица засновало радни однос код тренутног или неког другог послодавца. Према полној структури ангажовано је шест особа женског и 7 особа мушког пола, према старосној структури ангажовано је 10 лица старости између 24-28 година, једно лице преко 30 година и једно лице преко 40 година.

6. Пројекат унапређења радне снаге и већег приступа тржиштима (USAID WHAM пројекат)

Пројекат унапређења радне снаге и већег приступа тржиштима финансиран од стране УСАИД-а је трогодишњи програм који има за циљ повећање броја радних мјеста и нивоа прихода кроз унапређење трговинске експанзије Босне и Херцеговине у Европску унију и на регионална тржишта. Пројекат ово првенствено намјерава остварити путем програма додјеле бесповратних средстава домаћим малим и средњим предузећима (МСП) те организацијама које представљају предузећа с извозним потенцијалом у секторима дрвопрераде, металопрераде и текстила/обуће/коже. Општина Теслић је овом пројекту приступила у партнерству са Привредном комором РС (финансирани износ 3.000,00 КМ) те на тај начин омогућила привредним субјектима са подручја општине Теслић да се на исти пријаве. Право на подстицај у укупном износу од 31.200,00 КМ остварила су два привредна субјекта из металског и дрвопрерађивачког сектора, од чега један опривредни субјект за спровођење обука/доквалификације/преквалификације потребне радне снаге, а други за увођење неопходних стандарда/сертификата.

Преглед пројеката у току и најављених пројеката усмјерених на смањење незапослености

У јуну 2018. године Општина је потписала Уговор са Институтом „Култ“ Сарајево за учешће у Предузетничком фонду за младе гдје заједно са Амбасадом Краљевине Шведске обезбјеђује 60.000,00 КМ (Општина 50%) као подстицај младим незапосленим особама до 35 година старости за самозапошљавање. Начелник Општине је донио Правилник о критеријумима и начину расподеле средстава из овог Фонда по коме је апликантима са најбољим пословним идејама и испуњеношћу елиминационих критеријума обезбјеђена појединачна финансијска подршка у износу од 7.500,00 КМ. Крајем 2018. године окончан је јавни позив на који се пријавило 10 апликаната. У јануару 2019. године спроведен је поступак вредновања пристиглих бизнис планова од стране Општине и представника донатора, те донијета одлука да се подржи осам пословних идеја, из области производње, занатских услуга и услуга из области едукације. Крајем фебруара 2019. године потписани су уговори са осам апликаната, а пројектне активности ће трајати 12 мјесеци почевши од 01.03.2019. године, све исплате ће се вршити по принципу рефундације уз мјесечно извјештавање. Сви корисници су мушког пола, старости између 19-35 година, са ССС спремом.

У току израде ове Информације објављена је вијест о новом пројекту EU4Business на који ће Општина аплицирати. Овај пројекат Европске уније потиче развој извозно оријентисаних сектора, туризма, пољопривреде и руралног развоја. ILO (Међународна организација рада) проводи дио EU4Business пројекта који је усмјерен на развој подузетништва. 1 милион ЕУР биће доступан путем грантова за подршку подузетника који припадају младима и угроженим групама. Овај дио Пројекта биће посебно усмјерен ка Локалним партнерствима за запошљавање, што је услов који Општина испуњава. 600.000 ЕУР ће бити доступно за инклузивне моделе подузетништва у оквиру извозног сектора чији крајњи корисници ће бити млади подузетници до 30 година старости. 400.000 ЕУР ће подржати омогућавање и промоцију идеја подузетништва као и стварање нових послова за жене из удаљених подручја, дугорочно незапослене особе, особе са инвалидитетом и етничке мањине посебно у сектору туризма и пољопривредне производње. Локална партнерства којима ће бити додијељени ови грантови морају демонстрирати разумијевање своје улоге у стварању пословног окружења и капацитете за даље управљање шемама додјеле подгрантова (суб-грантинг) младим предузетницима. Такође је најављена објава јавних позива за област туризма, пољопривредно-прехранбени сектор и рурални развоји извозно оријентисани сектор.

Општина је наставила своје учешће у МЕГ пројекту и у марту 2019. Године очекује верификацију испуњености критеријума на основу чега се додјељују грантови у области приоритетног инфраструктурног пројекта у секторима околиша и економског управљања, као и средства за јавну грант шему подстицаја привреди. Одсјек за привреду је доставио апликацију за нови циклус јавне грант

шеме и предложио интервенцију – Подршка start-up бизнисима. Интервенција је одабрана на основу досадашњих искустава у раду како са привредним субјектима тако и са незапосленим лицима. Општина Теслић има развијену предузетничку структуру, са око 600 различитих предузетничких субјеката који представљају значајан капацитет како за развој Општине тако и солидну основу за ново запошљавање. Мотив којим смо се водили приликом одабира корисника за овај вид интервенције је потреба да подстицајна средства буду доступна свом радно способном становништву Општине без обзира на животну доб и радни статус. Досадашњи, слободно речено класични видови подстицаја давали су резултате, али је у посљедњих пар година дошло до великих турбуленција на тржишту рада услед одласка радно способног становништва у друга подручја и земље у потрази за запослењем, већим зарадама и свеукупним бољим животним амбијентом, указује да је неопходно усмјерити ресурсе и на друге начине којима би се радно способно становништво подстакло на останак на овим подручјима. У том контексту дошли смо до закључка да оснивање властите пословне дјелатности може бити дугорочније и стабилније запослење те у исто вријеме и генератор нових радних мјеста од запошљавања код постојећих привредника.

Обрађивач:
Одјељење за привреду и пољопривреду

Предлагач:
Начелник општине